

Tvorba online dotazníků

qualtrics^{XM}

POLn6012 Moderní informační technologie
v politologii

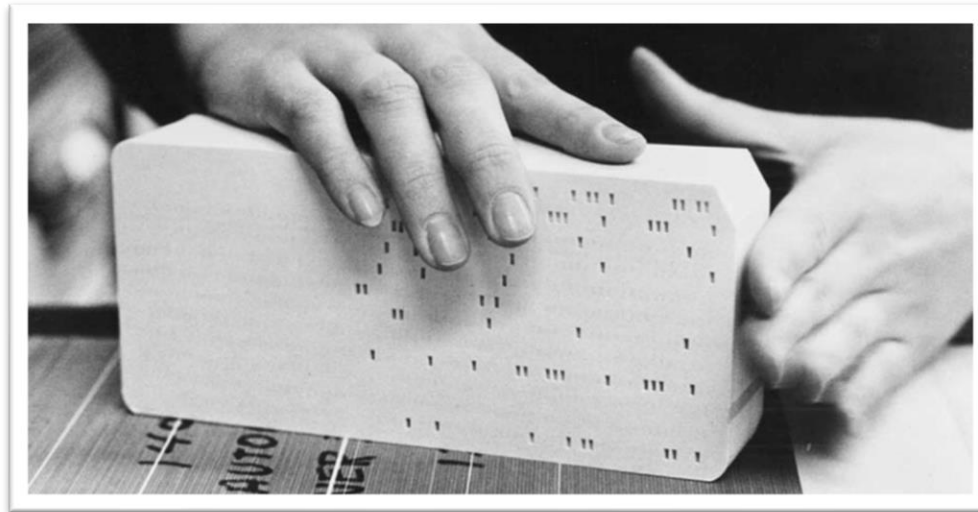
Michal Tóth
Jaro 2021

Online survey | História

- **1890 – sčítanie obyvateľov v USA**

- nárast populácie vplyvom masovej migrácie
- odhad trvania spracovania dát – 8 rokov (!)
- Herman Hollerith – riešenie – záznam dát na papierové kartičky s dierkami
- spracovanie dát sa skrátilo na 2 roky
- prvé dotazníkové šetrenie realizované s pomocou „počítačovej techniky“ (analýza)

- Hollerith neskôr založil firmu Computing-Tabulating-Recording Company (CTR), ktorá sa v 1924 premenovala na International Business Machines (IBM)

Online survey | História II.

- **druhá polovica 90. rokov 20. stor.** – rozmach online dotazníkového výskumu tak ako ho poznáme
- rozšírenie internetu a World Wide Web – vznikajú internetové stránky, prehliadače, hyperlinky, emailové služby

1999
Survey Monkey

2002
Qualtrics

Google Forms

Online survey

• Výhody

- Cena (avšak závisí na parametroch – napr. požiadavka repre-vzorky, zber cez agentúru – kto naprogramuje dotazník?)
- Rýchlosť zberu dát (distribúcia dotazníkov a zber odpovedí)
- Jednoduchá implementácia (nevyžaduje znalosť programovacích jazykov)
- Jednoduchší management (respondenti, pozvánky, dáta...)
- Flexibilita a pokročilé možnosti – zobrazovacia logika, randomizácia, ...
- Zisk nadštandardných dát (čas a presná doba vyplňania, poloha, doba prezerania stimulu, ...)
- Interaktivita, multimediálny obsah
- Väčšia „sloboda“ pre respondenta (čas, miesto, prechod dotazníkom, prístupová platforma, ...)
- Zmierňuje problém so „social desirability“ (rasistické postoje, konzumácia alkoholu, výchova detí, ...)
- Väčšia miera (pocitu) anonymity
- Možnosť využívania predpripravených šablón

• Nevýhody

- Vyžaduje určitú mieru „počítačovej gramotnosti“
- Dostupnosť niektorých segmentov populácie (starí ľudia, vylúčené lokality, ...)
- Cena (licencia)
- Menšia kontrola nad respondentami (predčasné ukončovanie, odpovedá skutočne náš respondent?)
- Nemáme kontrolu nad kontextom, v ktorom sa respondent nachádza (otázky na momentálne pocity – zima/stres/smútok, ...)

Skôr než začnete tvoriť dotazník...

2 kategórie publika:

- 1) Tvorca dotazníka („programátor“)
- 2) Respondent

- Kvalitný dizajn/návrh dotazníka by mal rešpektovať potreby oboch kategórií (zrozumiteľné pri tvorbe aj pri odpovedaní)
 - Dizajn a prevedenie ovplyvňuje spôsob, akým respondent odpovedá na otázky -> **DATA** (validita a reliabilita)
1. Ak sú otázky **mätúce** alebo **náročné** na zodpovedanie: respondenti hľadajú skratky/odpovede hádajú, odpovede nebudú odzrkadľovať realitu
 2. Ak sú zvolené **nevhodné typy otázok (zle sa zobrazujú)**: napr. otázky, ktoré sa nezmestia na obrazovku – zvyšuje sa chybovosť odpovedí
 3. Ak je dotazník **príliš dlhý**: respondent dotazník nevyplní, otázky preskakuje prípadne predčasne ukončuje dotazník, nízka reprezentativita dát

Skôr než začnete tvoriť dotazník...

Konceptualizácia a operacionalizácia teoretického konštrukt, ktorý chceme merať

- Definovanie konceptu a jeho **dimenzií** (napr. „spokojnosť so zamestnaním“ – dimenzie – spokojnosť s platom, spokojnosť s nadriadeným, spokojnosť s pracovnými podmienkami, ...)
- **Operacionalizácia** – stanovenie empirických indikátorov a ich transformovanie do konkrétnej otázky v dotazníku

1. Čo chcete pomocou dotazníka zistiť?
2. Aké konkrétne výstupy potrebujete získať? Aké dáta?
3. Kto je skúmaná populácia?

Poradie otázok

- nevhodne zvolené → zmätenie respondenta, predčasné ukončenie, ...
- zoskupovanie do logických podskupín (Q: „Blocks“)
- **odporúčanie:**
 - **začnite** s najjednoduchšími alebo najzaujímavejšími otázkami
 - **nezačínajte** s citlivými (príp. súkromnými) otázkami → doprostred dotazníka (vyššia motivácia ho dokončiť), resp. ku koncu
 - postupujte od všeobecnejších k špecifickejším otázkam
 - demografické otázky (vek, pohlavie, príjem, ...) **na záver** (výnimka – nastavenie kvót, filtrácia)
- **Pozor na to že:**
 - poradie otázok môže ovplyvniť odpovede – *context effect* (priming, ..)
 - vizuálne oddelenie otázok pre zmiernenie context efektu
 - „**habituácia**“ – séria podobných otázok → strata pozornosti → rovnaké odpovede
 - obmena znenia podobných otázok (nielen kozmetická!)

Poradie možností odpovede

- tendencia vyberať odpovede, ktoré sú „najbližšie“
(nejasné/náročné otázky s množstvom podobných možností výberu)

➤ napr. zisťujeme čo v ľuďoch vyvoláva úzkosť:

- strach zo smrti,
- choroba,
- obavy zo straty zamestnania,
- škaredé počasie,
- dlhy,
- ...

➤ Ďalšie možnosti: multiple-choice odpovede, otvorene odpovede, ..

Main contact employee: Peter Miller (Chicago) Save

- Peter Miller (Chicago)
- Paula Miller (Los Angeles)
- Alice Tiger (Los Angeles)
- Frank Miller (New York)
- Alice Tiger (New York)
- Peter Maranzani (Chicago)
- Peter Maranzani (New York)
- Peter Miller (Chicago)**
- Alice Maranzani (Los Angeles)
- Frank Miller (New York)
- Paula Miller (Los Angeles)
- Frank Miller (Los Angeles)
- Alice Maranzani (New York)
- Paul Miller (New York)
- Paul Maranzani (New York)
- Paul Maranzani (New York)
- Alice Maranzani (Los Angeles)
- Frank Tiger (New York)
- Peter Maranzani (Chicago)
- Peter Miller (New York)

Konštrukcia otázok I.

Čo najjednoduchšie

- Stručný, jednoduchý jazyk, bez vágných a abstraktných pojmov
 - „Kedy ste sa prisťahovali do Brna?“
(nejasný typ odpovede – po strednej škole/keď som mal 20 rokov/v roku 2007... ?)
 - „Podporujete alebo odmietate systematickú reformu imigračnej politiky, ktorá by umožnila orgánom štátnej správy efektívne administrovať proces udeľovania vízových povolení a posilňovala súčasné legislatívne nastavenia?“
(je po prvom prečítaní zrozumiteľná?)
 - „Ako veľmi sú pre Vás dôležité rodinné hodnoty?“
 - „Sta za alebo proti využívaniu asistovanej reprodukčnej technológie?“

Konštrukcia otázok II.

Čo najšpecifickejšie

- Všetci respondenti by mali otázku chápať rovnako
 - „*Ste ranné vtáča?*“
(*vágne*)
 - „*Ak sa spätne pozriete na posledných sedem dní, v akom čase zvyknete ráno vstávať?*“

Pozor na „dvojhlavňové“ otázky

- „*double-barreled*“ questions – dve otázky v jednej
- respondent nemôže/nechce na jednu časť otázky odpovedať
 - „*Sú rodinné stretnutia pre Vás a Vašu rodinu dôležité?*“
(*dve otázky*)
 - „*Považujete trest smrti za historický prežitok a myslíte si, že by sa mal zakázať na celom svete?* “
(*dve otázky, očakávanie rovnakej odpovede*)

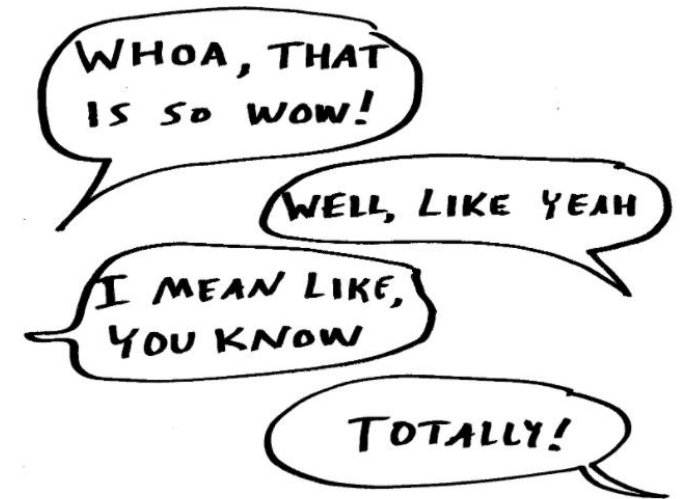
Konštrukcia otázok III.

Nenavádzajte respondentov

- Predpojaté, manipulatívne príp. zaujaté formulácie
 - „Podporujete v týchto ťažkých časoch, kedy COVID-19 pácha viac škôd než Druhá svetová vojna, kroky súčasnej vlády?“
(sugestívne, emotívne)
 - „Spôsobuje podľa Vášho názoru rastúce zaťaženie pracujúcich matiek stratu rešpektu detí, ktoré si v dnešnej dobe rodičov takmer vôbec nevážia?“
(sugestívne, dva vložené predpoklady)

Nenúťte respondentov odpovedať

- Nevieť/Nechcem odpovedať
- Q: Force response/Request response?

Konštrukcia otázok IV.

Vyhňte sa:

- **skratkám** (menej známym)
 - „Ste spokojný s RPMN Vášho úveru?“
 - „Ste spokojný s ročnou percentuálnou mierou nákladov Vášho úveru?“
- **slangovým/hovorovým výrazom**
 - „Koľko hodín denne strávite sledovaním telky?“
- **negatívnym formuláciám** otázok
 - „Ako často nenavštevujete bohoslužby?“
- **dvojitým záporom**
 - „Súhlasíte s tým, aby nikto nebol odškodnený?“
- **nerealistickým časovým odhadom**
 - „Koľko cigariet ste vyfajčili za celý svoj život?“

Konštrukcia otázok V.

Vyhňte sa:

- **otázkam na „bezvýhradnú platnosť“**
 - tlačia respondentov do neprirodzených odpovedí

Snažte sa zistiť čo najviac na čo najmenšom priestore

- Ponúknite respondentovi čo najširšiu škálu odpovedí (nie len „Áno/Nie“)

Do you **always drink** full cream milk in your coffee?

Yes

No

Do you **drink** full cream milk in your coffee?

Yes

No

The top question is marked with a red 'X' and the word 'always' is highlighted in a red box. The bottom question is marked with a green checkmark and the word 'drink' is highlighted in a red box.

Do you drink coffee?

Yes

No

Do you drink coffee?

Every day

A few times a week

A few times per month

Every few months

Never

The top question is marked with a red 'X'. The bottom question is marked with a green checkmark and the entire set of response options is enclosed in a red box.

Aký typ odpovede očakávame?

- Závisí na povahe **konceptu**, ktorý meriame, **výskumnej otázke**, **hypotézach** a type následných **analýz**
- **Uzatvorené otázky** – respondent si vyberá z vopred určených možností
 - jednoducho kvantifikovateľné (1 = úplne súhlasím, 2 = súhlasím, 3 = ani súhlas ani nesúhlas, 4 nesúhlasím, ...)
 - pripravené na štatistickú analýzu
 - rýchlejší zber dát
 - výsledky je možné jednoducho sumarizovať a graficky prezentovať
 - vyššia reliabilita naprieč respondentami
 - menší priestor pre sociálnu dezirabilitu
 - vyššia miera anonymity
- **Otvorené otázky** – respondent odpovedá vlastnými slovami
 - Respondent nie je pri odpovedi ničím limitovaný
 - Jednoduchšie na vytvorenie
 - Nenúti respondenta do výberu potenciálne skreslenej odpovede
 - Na rozdiel od rôznych typov uzavretých otázok sú pre respondenta jednoduchšie pochopiteľné
 - Predlžujú dobu vyplňania
 - Vyžadujú od respondenta viac úsilia

Uzatvorené otázky I.

Multiple choice

- Respondent si z pripraveného zoznamu vyberá jednu alebo viac odpovedí (single answer/multiple answer)
- **Single answer (select)**
 - ponúknuté kategórie musia byť **jasné** a **vzájomne vylučné** (neprekrývajúce)

How often do you conduct surveys?

- Never
- Less than once a month
- Monthly
- Weekly
- Daily

Which of the following movies released in 2019 have you watched?

- **Multiple answer (select)**

- Once Upon a Time... in Hollywood
- Ash Is Purest White
- John Wick: Chapter 3 – Parabellum
- Ad Astra
- Pain and Glory
- None of the above

Uzatvorené otázky II.

Škály

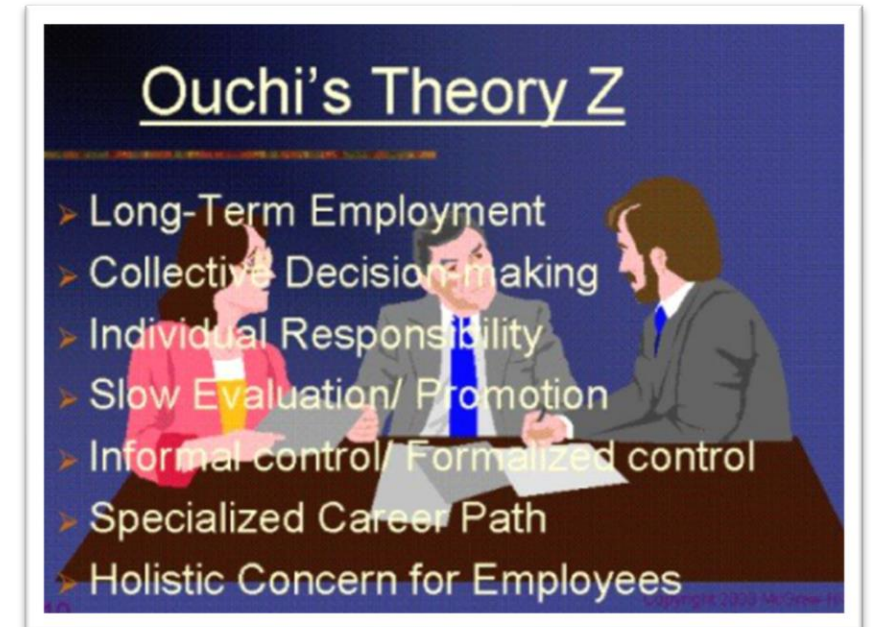
- súbor odpovedí reprezentujúcich jednotlivé pozície na kontinuálnej osi
- **Hodnotiace škály** (*rating scales*)
 - forma multiple-choice otázky
 - Respondent vyberá z kontinuálne zoradených kategórii jednu možnosť
 - „Ako často meškáte do práce?“ 1) *Veľmi často (takmer denne)* 2) *Často (2x do týždňa)* 3) *Občas (raz týždenne)* 4) *Zriedka (raz za mesiac)* 5) *Nikdy*
- **Zoradzovacie škály** (*rank order scales*)
 - Respondent zoraduje ponúknuté kategórie podľa zvoleného kritéria

Please rank below features of a fitness tracker in order of most important to least important.

Measuring steps	2	▼
Calories burned	3	▼
Measuring heartbeat	1	▼
Tracking exercise	4	▼
Measuring distance	5	▼

Dizajn

- **čitateľný** (striedme fonty, farby, pozadie, ..)
- pozor na **gramatické chyby**
- **univerzálny** dizajn (rôzne prístupové platformy)
- *progress indicator* – ano/nie?
- *back button* – ano/nie?
- Číslovanie otázok? (problém pri podmienenom zobrazovaní)
- Úvodná obrazovka
 - Väčšina respondentov, ktorí dotazník **nedokončia, skončia práve tu!**
 - Čo by na nej malo byť?
 - Uistenie, že je respondent na správnom mieste
 - Povzbudenie, aby dotazník vyplnil
 - Odkiaľ sa dotazník vzal, a **o čo v ňom ide**
 - Informácie o **anonymite** dát
 - Odhadovaný **čas** vyplnenia
 - Bez zbytočností (čo najstručnejšie informácie)

Dizajn II.

- čo „najčistejší“ (bez zbytočných obrázkov, grafiky, ... – pozor na objemné súbory)
- **user-friendly**
- bez nadbytočných a irelevantných otázok (**držať sa témy**)
- „**Skrolovací**“ vs. „**stránkový**“ dizajn:
 - Skrolovací (podobný papierovému dotazníku):
 - Neukladá odpovede priebežne!
 - Vhodnejší pri krátkych dotazníkoch
 - Keď je dôležitý kontext (umiestnenie otázky)
 - Ak sa nepoužíva zobrazovacia logika (bez filtračných otázok)
 - Častejšie dochádza k vynechaniu odpovede
 - Dochádza k vzájomnej korelácii medzi odpoveďami (podobné otázky)
 - Stránkový dizajn
 - Jedna resp. viac otázok na stránke
 - Odpovede sa priebežne ukladajú (dotazník je možné ukončiť v inom čase)
 - Interaktívnejší a dynamickejší (randomizácia, preskakovanie otázok, filtrácie, ...)
 - Respondent nepozná dĺžku dotazníka